

**PROGRAMMABEGROTING  
EN PRODUCTENBEGROTING  
2017**

**Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug,  
Vallei- en Kromme Rijngebied**

**Versie 20 mei 2016**

## **PROGRAMMA- EN PRODUCTENBEGROTING 2017**

Van de programma's, de producten, de baten en lasten en de balans over het jaar 2017 van het Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug Vallei- en Kromme Rijngebied.

Opgemaakt door het dagelijks bestuur d.d. 20 mei 2016 en vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur gehouden op .... oktober? 2016.

Dhr. J.W. van Dongen, voorzitter.

Mevr. Ir. M. Fleer, secretaris.

## **Inhoudsopgave**

	<b><u>Beleidsbegroting</u></b>	<b>pag.1-11</b>
1	Programmaplan	1
2.1	Productenbegroting	5
2.2	Paragrafen	7
	<b><u>Financiële begroting</u></b>	<b>pag. 12-18</b>
3.0	Balans	12
4.1	Overzicht lasten en baten	14
4.2	Staat van incidentele lasten en baten en overzicht kosten opheffing 2017	15
4.3	Analyse verschillen programma	16
5.1	Investerings- en financieringsstaat 2016- 2017	18
<b><u>6</u></b>	<b><u>Bijlagen</u></b>	<b>pag. 19-21</b>
6.1	Overzicht van aanschafwaarden vaste activa	20
6.2	Staat van reserves en voorzieningen	21
6.3	Staat van opgenomen langlopende geldleningen	21

## **Programmaplan begroting 2017**

### **1.1 Ontmanteling, opheffing; laatste begroting**

In maart 2014 heeft het algemeen bestuur besloten om de gemeenschappelijke regeling recreatieschap UHVK op te gaan heffen. Als tijdspad is afgesproken dat alle activiteiten van het recreatieschap (beheer, verplichtingen, eigendommen, erfpachten, huurcontracten) uiterlijk eind 2017 moeten zijn overgedragen of ontmanteld. Het algemeen bestuur hecht aan een recreatieve toekomst voor de 4 grote voorzieningen en het pakket routes en paden en zoekt voor die voorzieningen een goede oplossing die moet voldoen aan de volgende uitgangspunten:

- behoud van de openbare toegankelijkheid;
- behoud van de recreatieve functie;
- ruimte voor vraaggerichte ontwikkeling; initiatieven van de markt, inzet van ondernemers etc;
- daar waar mogelijk: inzet van het huidige personeel.

In 2016 of 2017 moet dit per voorziening zijn beslag krijgen, zodat begin 2018 de gemeenschappelijke regeling ontbonden kan worden. De begroting 2017 is daarmee de laatste voor het recreatieschap. Deze begroting staat geheel in het teken van het beëindigen van alle activiteiten, afboeken van de restwaarden en (indien van toepassing) afkopen van de resterende verplichtingen. Een aantal exploitaties loopt in 2016 en 2017 nog gewoon door, andere voorzieningen worden in de loop van 2016 of 2017 overgedragen. De begroting is daarom een mix van lopende exploitaties en gaandeweg over te dragen voorzieningen. Op basis van aannames (best guess) is een inschatting gemaakt hoe en wanneer de beëindiging van elke voorziening plaatsvindt. Hierop zijn de ramingen voor 2017 gebaseerd.

### **1.2 Financiële uitgangspunten**

Op het moment van besluitvorming (maart 2014) was berekend dat de maximale afkoopsom benodigd voor de opheffing € 7,3 miljoen zou bedragen. Inmiddels is, door het verstrijken van de tijd (dus kortere resttijd) en door aanpassing van regelgeving rond ontslag etc., deze maximale afkoopsom gedaald naar € 6,3 mln. Inschatting is dat uiteindelijk, als de oplossingen per verplichting bekend zijn, een nog lagere afkoopsom resteert. De uiteindelijke afkoopsom wordt door de 12 deelnemers gedragen, volgens de verdeelsleutel die ook voor de begroting wordt gehanteerd.

Om de ontmanteling vorm te geven zijn grote inspanningen nodig om de pakketten tot een goede oplossing te brengen. Daarvoor is stevige inzet nodig van deelnemers en externen, voor procesbegeleiding, projectleiding, taxaties, inspecties, benodigde onderzoeken etc. De maximale kosten die hiervoor oorspronkelijk geraamd zijn bedragen € 800.000. Deze kosten zijn nodig om te komen tot een forse verlaging van de berekende afkoopsom. Deze kosten komen bovenop de uiteindelijke afkoopsom voor alle verplichtingen. In de jaarrekeningen worden de daadwerkelijk gemaakte proceskosten verantwoord. In deze begroting zijn de kosten van afwaardering van de activa, de kosten van de afwikkeling en een raming van de resterende proceskosten opgenomen.

Voor de laatste periode van het recreatieschap (2014 – 2018) wordt niet van jaar tot jaar afgerekend, maar over de gehele periode. Bij het besluit tot opheffing is afgesproken dat de deelnemers hun reguliere jaarlijkse bijdrage tot het einde in volle omvang continueren, terwijl in die periode de werkzaamheden van het recreatieschap geleidelijk worden afgebouwd. De in enig jaar gemaakte of verantwoorde extra kosten (voorziening) worden als vordering op de deelnemers verantwoord, maar pas in 2018 afgerekend. De eventueel in 2016 of 2017 overblijvende middelen worden in mindering gebracht op de vordering op de deelnemers dan wel toegevoegd aan de algemene reserve. De beschikbare algemene en bestemmingsreserves worden bij de definitieve afrekening ingezet ter dekking van de afkoopkosten voor de ontmanteling, tenzij er andere afspraken zijn gemaakt.

#### *Uitgangspunten budgetperiode 2014 – 2017*

Voor deze laatste budgetperiode wordt gewerkt op basis van de volgende uitgangspunten:

1. Het reguliere beheer vindt sober en doelmatig plaats, op basis van principes van schoon, heel en veilig, en (voor zover te meten) op niveau van een rapportcijfer 6.
2. Groot onderhoud vindt plaats aan een aantal fietspaden en op beperkte schaal aan de verhardingen van de terreinen. Groot onderhoud en vervangingsinvesteringen worden slechts uitgevoerd als het voor de veiligheid nodig is. De dotatie groot onderhoud is gestopt. De uitgaven worden geïndexeerd conform CPB.
3. De aan RMN af te dragen personeelslasten ontwikkelen zich conform CAO provincies.

4. De deelnemersbijdragen worden geïndexeerd conform CPB. Aangenomen wordt dat deze index voor 2017 1% bedraagt. In 2016 bedroeg de deelnemersbijdrage vrijwel € 2,00 per inwoner. De provincie Utrecht en de gemeente Amersfoort betalen een aangepaste bijdrage.

Deze algemene uitgangspunten worden voor de begroting 2017 aangevuld met:

5. De parkeertarieven voor abonnementen Henschotermeer worden, na een aantal jaren ongewijzigd te zijn, verhoogd met € 5,00. De overige parkeertarieven blijven gelijk aan voorgaande jaren. De raming van het aantal (betalende) auto's blijft gelijk aan 2016 (ca 48.000).
6. Voor 2017 worden geen inkomsten uit evenementen geraamd.
7. Aangenomen wordt dat Doornse Gat, Rode Haan, de passantenhaven Rhenen en Gravenbol in 2016 zijn verkocht aan een rechtsopvolger, zodat voor 2017 geen lasten in de begroting worden opgenomen.
8. Er worden per pakket aannames gedaan over de omvang van het benodigd beheer in 2017. Zie daarvoor 'oplossing per pakket'.

Belangrijk voor 2017 is de inschatting welke voorzieningen nog wel en niet in beheer zijn. Op basis van de voortgang van de pakketten voor ontmanteling is de volgende aanname voor omvang beheer in de begroting 2017 gedaan:

	Aanname	Raming beheer 2017
Henschotermeer	Overdracht eind 2017	Volledig regulier beheer
Doornse Gat	Verkoop in de loop van 2016	geen
Gravenbol	Garantstelling provincie loopt eind 2015 af	geen
Kwintelooyen	Overdracht erfpacht uiterlijk eind in 2017	Volledig regulier beheer
Zanderij	Overdracht alle lusten en lasten in 2016	geen
Utrechtse Baan	Minimaal beheer, toevoegen aan pakket paden	geen
Roode Haan	Verkoop in de loop van 2016	geen
Passantenhaven	Verkoop in de loop van 2016	geen
Stadssparren	In 2016 afspraken over overdracht beheer	geen
Routes&paden	In de loop van 2017 zicht op rechtsopvolging	50%
Onderkomen & materieel	Eind 2016 overgedragen of afspraken over gemaakt	geen

### 1.3 Afbouwen samenwerking en inzet Recreatie Midden-Nederland (RMN)

Het recreatieschap neemt, samen met de andere Utrechtse recreatieschappen, deel aan de GR Recreatie Midden-Nederland (RMN). Het personeel werkzaam voor de schappen is in dienst bij RMN. Er is voor ieder deelnemend recreatieschap een verplichte afname van personeel van toepassing. In 2017 zal een deel van de taken van het recreatieschap, vooruitlopend op de opheffing, zijn overgedragen aan rechtsopvolgers. Bij het besluit tot opheffing (maart 2014) is als uitgangspunt meegegeven dat de rechtsopvolger zoveel mogelijk RMN blijft inzetten om de overgedragen taken uit te voeren.

Indien het lukt om de opdracht aan RMN over te dragen aan rechtsopvolgers, kan er sprake zijn van afbouw van de bezetting. Overdracht van taken aan rechtsopvolgers zal voornamelijk bij de beheertaken in het veld (incl. toezicht) aan de orde kunnen zijn. De laatste tijd wordt echter ook steeds helderder dat inzet van RMN bij veel oplossingen voor pakketten niet aan de orde kan zijn. Zo zal de nieuwe huurder van het Henschotermeer zich niet verplicht voelen om RMN in te zetten, zal de exploitant van het Doornse Gat zijn eigen oplossing kiezen en is Gravenbol al een aantal jaren in beheer bij een andere partij.

#### *Inzet RMN in 2017*

In de vastgestelde begroting 2016 werd uitgegaan van 9,8 fte personeelsinzet, waarmee al de eerste beweging naar verlaging van inzet zichtbaar is (voorheen 11 fte). Dit was mogelijk omdat een deel van het ingehuurde personeel voor onderhoud al kon vervallen. In 2017 zal de volgende fase van afbouw van de werkzaamheden zichtbaar zijn, met name in verdere vermindering van flexibele inhuur. De totale inzet in 2017 voor de taken van het schap zal ca 7,0 fte bedragen. Daarnaast is 2,0 fte bovenformatief (geen werk meer, nog wel in formatie). De kosten van deze bovenformatieve fte's maken deel uit van de afkoopsom RMN, waarvoor in de jaarrekening 2015 een voorziening is opgenomen.

### Transitie Recreatie Midden-Nederland.

In 2017 zullen de resultaten van de ingezette transitie van de uitvoeringsorganisatie RMN zichtbaar zijn. De lasten voor de transitie worden door alle deelnemers aan RMN gedragen, waarbij het aandeel van UHVK is aangepast aan de resterende looptijd van deelname UHVK.

### Uittreden uit Recreatie Midden-Nederland

Het recreatieschap zal als gevolg van de voorgenomen opheffing uittreden uit de GR RMN. Dit wordt in een aantal stappen vormgegeven, met als eerste een reorganisatie, vervolgens afspraken voor het personeel en ten slotte afspraken rondom de afkoopsom voor de uittreding. De aan RMN te betalen afkoopsom betreft de afkoop personeelslasten (WW en boven- en na-wettelijke verplichtingen) van (gedeeltelijk) niet-herplaatsbaar vast personeel van RMN en afkoop personeels- en apparaatskosten RMN (m.n. aandeel in doorlopende contracten). Conform de BBV-regelgeving is in de jaarrekening 2015, op van basis van het "best guess"-principe, voor de afkoopsom RMN een voorziening opgenomen.

### 1.4 Exploitatielasten

Onderstaand een verkort exploitatieoverzicht. In par 4.1 Staat van lasten en baten en 4.2 Staat van incidentele lasten en baten staat een nadere toelichting en specificatie.

Omschrijving	Rekening 2014	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2017	
				Regulier	Opheffing
Salarissen, personeelskosten en diensten van derden	908.100	1.005.700	697.900	697.900	0
Afschrijvingen en rente	255.300	473.300	893.400	206.600	686.800
Onderhoud kapitaalgoederen	404.800	242.700	196.700	196.700	0
Overige kosten	279.700	283.900	332.600	332.600	0
Kosten opheffing (excl. kapitaallasten)	0	0	546.700	0	546.700
<b>Totaal lasten</b>	<b>1.847.900</b>	<b>2.005.600</b>	<b>2.667.300</b>	<b>1.433.800</b>	<b>1.233.500</b>

Omschrijving	2015	2016	2017	2017	
				Regulier	Opheffing
Opbrengsten van eigendommen	315.200	591.700	343.500	343.500	0
Overige inkomsten	44.700	12.400	4.400	4.400	0
Dekkingsmiddelen	1.369.100	1.382.800	1.940.400	1.354.300	88.100
Opgebouwd uit navolgende bedragen:					
<i>Deelnemersbijdragen regulier</i>	<i>1.145.600</i>	<i>1.157.100</i>	<i>1.168.700</i>	<i>1.168.700</i>	
<i>Deelnemersbijdragen doorschuif BTW</i>	<i>223.500</i>	<i>225.700</i>	<i>273.700</i>	<i>185.600</i>	<i>88.100</i>
<b>Totaal baten</b>	<b>1.729.000</b>	<b>1.986.900</b>	<b>1.790.300</b>	<b>1.702.200</b>	<b>88.100</b>

Resultaat voor bestemming (nadelig)	118.900	18.700	877.000		1.145.400
Resultaat voor bestemming (batig)	0			268.400	
Af: Mutatie reserves	93.700	102.800	379.000	162.600	216.400
<b>Resultaat na bestemming (nadelig)</b>	<b>25.200</b>		<b>498.000</b>		<b>929.000</b>
<b>Resultaat na bestemming (batig)</b>		<b>84.100</b>		<b>431.000</b>	
Af: Deelnemersbijdragen opheffing	0	0	498.000		498.000
Toevoeging aan algemene reserve		<b>84.100</b>		<b>431.000</b>	
Onttrekking aan algemene reserve	<b>25.200</b>		<b>0</b>		<b>431.000</b>

De begroting 2017 sluit, uitgaande van de reguliere deelnemersbijdragen, op totaalniveau vóór resultaatbestemming met een nadelig saldo van € 877.000. De vrijval van de reserves en subsidies bedraagt € 379.000. Dat betekent dat voor een sluitende begroting met oog op de aanstaande opheffing extra deelnemersbijdragen van € 498.000 nodig zijn. Deze extra deelnemersbijdragen worden niet in 2017 in rekening gebracht, maar betrokken bij de finale afrekening begin 2018. Met nadruk wordt vermeld dat dit begrote bedragen betreft, waarbij de risicoparagraaf (paragraaf 2.2.) nog moet worden betrokken.

De reguliere exploitatie 2017, zonder de verwachte lasten voor de opheffing maar voor resultaatbestemming, resulteert in batig saldo van € 268.400 Na resultaatbestemming wordt dit overschot geraamd op € 431.000.

De kosten die voor 2017 voor de opheffing geraamd worden, bestaan uit de extra afschrijvingslasten en de proceskosten, deze worden geraamd op € 1.233.500 incl. BTW. Na aftrek van de BTW € 88.100 en de resultaatbestemming € 216.400 wordt dit nadelig saldo € 929.000. Het overschot uit het reguliere deel (€ 431.000) wordt hiermee verrekend zodat een nadelig saldo voor het totaal rest van € 498.000.

### 1.5 Deelnemersbijdragen

Reguliere bijdragen deelnemers in het nadelig saldo	1.168.700
Kosten in het kader van de beëindiging samenwerking per 1-1-2018	<u>498.000</u>
<b>Totaal</b>	<b><u>1.666.700</u></b>

Omschrijving	Percentage	Inwoneraantallen 1-1-2015	Totaal reguliere bijdrage 2016	Totaal reguliere bijdrage 2017	Verdeelsleutel 2017	Verwachte bijdrage bij opheffing
Bijdrage Amersfoort*		155.000	68.925	70.660	6,05%	30.109
<b>Provincie Utrecht</b>	40,50%		489.679	494.118	42,28%	210.551
<b>Verdeling over overige deelnemers</b>						
<b>op basis inwoneraantallen.</b>	(bron CBS)					
Gemeente Utrechtse Heuvelrug		48.522	93.192	93.976	8,04%	40.045
Gemeente De Bilt**		32.707	62.910	63.346	5,42%	26.993
Gemeente Bunnik		14.767	28.425	28.600	2,45%	12.187
Gemeente Leusden		29.313	56.355	56.773	4,86%	24.192
Gemeente Renswoude		5.051	9.570	9.783	0,84%	4.169
Gemeente Rheden		19.402	37.152	37.577	3,22%	16.012
Gemeente Veenendaal		63.812	122.928	123.590	10,57%	52.663
Gemeente Woudenberg		12.551	24.142	24.308	2,08%	10.358
Gemeente Wijk bij Duurstede		23.374	44.784	45.270	3,87%	19.290
Gemeente Zeist		<u>62.319</u>	<u>119.038</u>	<u>120.698</u>	<u>10,33%</u>	<u>51.431</u>
Totaal inwoneraantallen		<b>311.818</b>	<b>598.496</b>	<b>603.922</b>	<b>51,67%</b>	<b>257.340</b>
<b>Totaal deelnemersbijdragen</b>			<b>1.157.100</b>	<b>1.168.700</b>	<b>100,00%</b>	<b>498.000</b>

\*Amersfoort betaalt volgens afspraak een lagere bijdrage.

\*\*De Bilt betaalt alleen voor het grondgebied van de voormalige gemeente De Bilt (vóór de samenvoeging met Maartendijk).

## 2.1 Productenbegroting

Voor de begroting 2017 wordt uitgegaan van regulier beheer en onderhoud voor die terreinen die nog in beheer zijn, en slechts daar waar nodig (vanwege veiligheid of toekomst) groot onderhoud en vervangingsinvesteringen per product. Voor de grote terreinen wordt ingezet op behoud van de openbare toegankelijkheid, behoud van de recreatieve functie en ruimte voor private initiatieven. Onderstaand wordt de volgende van de pakketten gehanteerd zoals bij het besluit tot opheffing is toegepast.

	Omschrijving	2016	2017
		Beheerslasten in begroting	
1	Doornse Gat	Ja	Nee
2	Gravenbol	Nee	Nee
3	Henschotermeer	Ja	Ja
4	Kwinteloijen	Ja	Ja
5	Zanderij Maarn	Nee	Nee
6a	Utrechtse Baan	Nee	Nee
6b	Rode Haan	Ja, 50%	Nee
6c	Passantenhaven Rhenen	Ja, 50%	Nee
6d	Stadssparren	Nee	Nee
7	Fietspaden	Ja, 50%	Ja, 50%
8	Recreatieve routes	Ja, 50%	Ja, 50%
	Grifdijk en materieel	Ja	Nee

### 2.1.1 Doornse Gat

Voor de toekomst van het Doornse Gat worden twee sporen bewandeld:

Spoor 1: realisatie van het in 2014 geselecteerde recreatief concept Speel- & Chillbos. Dit concept kwam als winnaar uit de bus van de in 2012 door de gemeente uitgeschreven prijsvraag naar een goede en recreatieve toekomst voor het Doornse Gat. Dit concept omvat een klimparcours, een theaterkuil, een theehuis en speelactiviteiten. Realisatie van dit concept past bij de wens van het algemeen bestuur voor behoud van de openbare toegankelijkheid, behoud van de recreatieve waarde en ruimte voor inzet van ondernemers; de uitgangspunten die bij de opheffing zijn meegegeven. Inzet van RMN zal in dit nieuwe recreatief concept niet aan de orde zijn, mogelijk dat voor toezicht wel een afspraak over inzet gemaakt kan worden.

In 2016 worden de planologische afspraken met de geselecteerde ondernemer afgerond, zodat realisatie van het recreatieconcept in 2017 vorm kan krijgen.

Spoor 2: met oog op de aanstaande opheffing van het recreatieschap wordt het eigendom van het terrein, bezwaard met een erfpachtrecht voor het Speel- & Chillbos, verkocht. Het (bloot) eigendom is als eerste aan de gemeente aangeboden. Die heeft begin 2016 laten weten het eigendom niet te willen overnemen. Inzet is om in 2016 een andere eigenaar te vinden.

Voor 2016 waren nog alle beheerlasten geraamd, vanaf 2017 niet meer.

### 2.1.2 Gravenbol

Reeds vanaf 2013 houdt het recreatieschap geen rekening meer met exploitatielasten voor Gravenbol, vanwege de bezuinigingen bij het recreatieschap. Wel zijn de eigenaarslasten nog begroot. Aangenomen wordt dat Gravenbol in 2016 wordt overgedragen aan een nieuwe eigenaar. Voor 2017 worden geen lasten meer begroot.

### 2.1.3 Henschotermeer

Met de grondeigenaar is overeengekomen om de lopende huurovereenkomst per 1/1/2018 te beëindigen. De onderhuurcontracten met bv langlaufclub en horeca-kiosk zijn ook per die datum opgezegd. Tot eind 2017 zal het Henschotermeer nog beheerd worden zoals gebruikelijk. Bij de raming van de afkoopsom voor de opheffing was een aanzienlijk deel berekend voor vervroegd opzeggen van de huur. In de onderhandelingen met de grondeigenaar is overeengekomen dat er geen sprake zal zijn van een afkoopsom. Deze reservering valt dan ook vrij en betekent een verlaging van de geraamde afkoopsom voor dit pakket. Voor de begroting 2017 wordt uitgegaan van de reguliere beheer- en exploitatie-inzet zoals ook voor 2015 en 2016 geraamd. De parkeertarieven voor abonnementen worden, na een



aantal jaren ongewijzigd te zijn, aangepast aan de prijsontwikkeling sinds de laatste wijziging. In 2016 bedragen de parkeertarieven € 1,00 per 20 min, een dagkaart kost € 10,00, voor een seizoensabonnement betaal je € 50,00 en voor een jaarabonnement € 75,00. In 2017 worden de abonnementstarieven met € 5,00 verhoogd. De tarieven worden dan € 55,00 voor een seizoensabonnement en € 80,00 voor een jaarabonnement. De overige tarieven worden, uit oogpunt van communicatie, in 2017 niet verhoogd. De raming van het aantal (betalende) auto's blijft gelijk aan 2016 (ca 48.000).

Aangezien het parkeersysteem het einde van de technische levensduur nadert, wordt rekening gehouden met een grotere inzet voor verhelpen van storingen. Mogelijk vindt in 2017 wederom een dance-event aan het Henschotermeer plaats; zekerheidshalve worden hier geen inkomsten voor geraamd. Mocht het festival doorgaan, dan worden de inkomsten meegenomen in de finale afwikkeling. Verwacht wordt dat in de loop van 2017 bekend is welke partij vanaf 2018 het Henschotermeer zal beheren en exploiteren. Met deze partij wordt in 2017 gesproken over overname van de resterende activa. Voorzichtigheidshalve wordt dit niet geraamd, eventuele inkomsten uit overname van de activa worden meegenomen in de finale afrekening.

Begin 2018 zal het beheer worden overgedragen aan een rechtsopvolger. Vanaf dan is inzet van RMN niet meer aan de orde, tenzij de nieuwe huurder separaat afspraken maakt over bijvoorbeeld toezicht.

#### **2.1.4 Kwintelooyen**

Met beide particuliere grondeigenaren wordt gezocht naar een oplossing voor beide erfpachtovereenkomsten voor recreatieterrein Kwintelooyen. Beide grondeigenaren lijken bereid tot medewerking mits er zicht is op een goede recreatieve exploitatie in de komende jaren. Inzet is een overname van de huidige erfpachtafspraken door beide betrokken gemeenten en mogelijk de provincie. Voorwaarde voor voortzetting van de huidige afspraken zal liggen in afspraken over ontsluiting en toevoeging van recreatieve activiteiten. Verwacht wordt dat in 2016 tussen de betrokken overheden en de grondeigenaren afspraken gemaakt zullen worden over de voorwaarden voor overname van het huidige erfpachtrecht. In 2017 zal dat dan afgehandeld worden. Daarmee kan het beheer worden overgedragen, wat een positief effect heeft op de hoogte van de afkoopsom. Omdat de afspraken nog niet zijn vastgelegd, wordt in deze begroting de helft van de oorspronkelijk begrote afkoopsom geraamd. Voor 2017 worden nog alle beheerlasten begroot. Opbrengsten uit evenementen zijn niet begroot. Indien de in 2017 bekende evenementen en activiteiten doorgang vinden, zullen de inkomsten worden meegenomen in de finale afrekening.

#### **2.1.5 Kleine terreinen Utrechtse Heuvelrug**

##### **a. Zanderij Maarn**

In 2016 zal het erfpachtcontract Zanderij met grondeigenaar Stichting het Utrechts Landschap worden ontbonden. Er is geen zicht op voorzetting van inzet van personeel van RMN. Voor 2017 worden geen beheerlasten begroot.

##### **b. Utrechtse Baan**

In 2017 wordt Utrechtse Baan niet meer in de begroting opgenomen. Omdat het terrein een belangrijk startpunt is voor wandelen en fietsen, wordt het toekomstig beheer meegenomen als onderdeel van het pakket Routes en Paden.

##### **c. De Rode Haan**

Aangenomen wordt dat De Rode Haan in de loop van 2016 kan worden verkocht. In de begroting 2017 worden geen beheerlasten geraamd.

#### **2.1.6 Kleine terreinen Rhenen**

##### **a. Passantenhaven Rhenen**

Voor de passantenhaven is in overleg met de gemeente Rhenen gezocht naar kansen voor betere recreatieve invulling. Met het geschetste vooruitzicht is de gemeente bereid om het eigendom over te nemen. In de loop van 2016 zal het terrein overgedragen worden; in de begroting 2017 worden geen beheerlasten geraamd.

##### **b. Stadssparren**

In 2015 is met de gemeente afgesproken het beheer van Stadssparren aan de gemeente over te dragen. Per 2017 zal beheer niet meer in de begroting zijn opgenomen.

### **2.1.7 Fietspaden**

De toekomstige beheersituatie van het pakket fietspaden is onderwerp van gesprek met de gemeenten. Dit hangt mede samen met de beoogde komst van het regionaal routebureau.

In 2016 is een laatste slag groot onderhoud aan verhardingen uitgevoerd. Als onderdeel van dit pakket worden ook meegenomen het terreintje Utrechtse Baan en de TOP-Renswoude, als startpunt van routes.

Voor 2017 wordt uitgegaan van een halvering van het oorspronkelijke beheerbudget.

### **Recreatieve routes**

Er lijkt draagvlak te zijn om het beheer van de routenetwerken van het recreatieschap over te dragen aan een nog op te richten Routebureau. Het ligt in de lijn der verwachting dat gemeenten en/of terreinbeherende organisaties dan, indien gewenst, een bijdrage voor beheer niet meer aan het recreatieschap maar aan het routebureau afdragen. Dergelijke afspraken moeten in 2016 of 2017 hun beslag krijgen. Voor 2017 wordt aangenomen dat de beheerlasten voor het recreatieschap op hetzelfde niveau blijven als in 2016, te weten een halvering van het oorspronkelijke beheerbudget.

### **2.1.8 Bestuur en organisatie**

De afronding van de pakketten en het zoeken naar oplossingen voor rechtsopvolging vragen om forse extra inzet aan projectleiding, externe onderzoeken, taxaties en technische inspecties. De omvang van deze extra inzet is geraamd op maximaal € 800.000 voor alle pakketten samen. Het zwaartepunt van deze extra inspanningen ligt in 2015 en 2016. In 2017 zal minder begeleiding nodig zijn; alleen voor die pakketten die nog overgedragen moeten worden. De kosten worden echter wel voor het belangrijkste deel in 2017 verantwoord. De regulier beschikbare uren van RMN voor bestuursondersteuning en ontwikkeling zullen in 2017 volledig ingezet worden voor het begeleiden van de opheffing.

Aangenomen wordt dat de locatie Griftdijk in de loop van 2016 verkocht is, en dat in samenhang met de ontmanteling het materieel in 2016 geleidelijk afgebouwd/verkocht is. Opbrengsten uit deze verkopen waren niet geraamd in de afkoopsom. De opbrengsten, die uitstijgen boven de boekwaarden, zullen in 2016 worden toegevoegd aan de 'reserve opheffing', de opbrengsten 2017 maken deel uit van de finale afrekening.

In 2017 zullen de onderhandelingen met RMN over de uittreding uit de GR RMN afgerond zijn en loopt de uitvoering van het sociaal plan voor de af te stoten taken (medewerkers). Halverwege 2016 is het reorganisatieplan bekend en eind 2016 is bekend welke medewerkers geplaatst kunnen worden en welke boventallig zijn. De afgelopen jaren geldt een vacaturestop en wordt natuurlijk verloop niet via vaste contracten vervangen; daardoor is er al sprake van afbouw van de inzet. De voor 2017 geraamde afkoopsom (1,9 mln) is vanwege die bewegingen 40% lager dan de begin 2016 geraamde afkoopsom (die toen nog 3,1 mln aan personeelslasten en apparaatskosten bedroeg). Zie ook de toelichting in de risicoparagraaf.

## **2.2 Paragrafen**

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft een aantal paragrafen verplicht voor. In dit hoofdstuk zijn deze opgenomen, voorafgegaan door een paragraaf investeringen.

### **2.2.1 Investerings**

Deze begroting is de laatste van het recreatieschap, afgesproken is alleen nog investeringen te doen in het kader van de veiligheid. Er zijn geen investeringen in de begroting opgenomen.

### **2.2.2 Paragraaf weerstandsvermogen (risicoparagraaf)**

Het weerstandsvermogen is voor een overheidsorganisatie van belang om de continuïteit van de organisatie te kunnen waarborgen. Door de opheffing van het schap is van continuïteit geen sprake en is het weerstandsvermogen alleen nog interessant als dekking van de ontmantelingskosten. Voorafgaand aan de opheffing zijn berekeningen gemaakt van de ontmantelingskosten in de vorm van een worst case scenario. Inmiddels zijn voor sommige pakketten afspraken voor overdracht gemaakt, waardoor de 'worst case' niet meer aan de orde is. Zo is voor het Henschotermeer en Kwintelooyen in deze begroting uitgegaan van een lagere afkoopsom dan ten tijde van het besluit tot opheffing berekend was.

De risico's voor 2017 zijn uit te voeren extra werkzaamheden in het kader van de veiligheid en mogelijk tegenvallende inkomsten van het Henschotermeer. Een risico voor na de opheffing is de plicht tot overdracht van (beheers)subsidies.

## Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit het beschikbare weerstandsvermogen (algemene reserve) en de eventueel aanwezige stille en bestemmingsreserves. In het kader van de ontmanteling zullen nagenoeg alle beschikbare reserves als financieringsmiddel van de te maken kosten worden ingezet.

## Risicoparagraaf

	<u>Risico</u>	<u>Wanneer</u>	<u>Frequentie</u>	<u>Kans op optreden</u>
Afkoopsom	€ 2.100.000	Finale afwikkeling		Eenmalig
Veiligheid	€ 50.000	2016/2017	Uiterlijk t/m 2017	25%
Henschotermeer	€ 60.000	2016/2017	Uiterlijk t/m 2017	25%
Subsidies	P.M.			
<b>Totaal</b>	<b>€ 2.210.000</b>			

### *Afkoopsommen*

Op weg naar de uiteindelijke ontmanteling worden kosten gemaakt, zowel voor het proces (onderzoek, taxaties, projectleiding) als voor de afkoop (van contracten, activa etc). Inzet is om deze totale kosten zo laag mogelijk te laten zijn. Enkele pakketten kennen daarbij risico's. Zo is voor het ingezette personeel te verwachten dat niet iedereen per 1/1/18 een nieuwe baan kan vinden, en dat er sprake zal zijn van (kosten voor) werk-naar-werk-trajecten en personele uitkeringen. Gelet op de opbouw van het personeelsbestand is een inschatting gemaakt van het risico; dat is hier boven weergegeven.

Voor de rechtsopvolging en overdracht van Kwintelooyen is een risico te voorzien in de toestemming van de landgoedeigenaren. Ook in het pakket routes & paden zit een risico. Naar verwachting wordt een oplossing voor het pakket gevonden binnen de geraamde kosten (boekwaarde activa + proceskosten).

In deze begroting is geen rekening gehouden met een afkoopsom. Immers, deze is, voor zover nu bekend, verantwoord in de jaarrekening 2015. De afkoopsom wordt overigens pas verrekend begin 2018, als bekend is hoe hoog de uiteindelijke afkoopsom is. Tot die tijd betalen de deelnemers de reguliere deelnemersbijdrage. De gemaakte kosten voor de opheffing (ontmanteling) wordt pas begin 2018 verantwoord en verrekend.

De hoogte van deze "best guess" biedt geen garantie voor de omvang van de uiteindelijke afkoopsommen.

### *Veiligheid*

In het laatste jaar worden geen vervangingsinvesteringen en/of extra groot onderhoud geraamd. Alleen als zich onveilige situaties voordoen op de paden en terreinen, zullen deze dienen te worden opgelost. Deze post is op € 50.000 geraamd.

### *Henschotermeer*

De inkomsten van de parkeergelden Henschotermeer zijn geraamd op basis van een langjarig gemiddelde. Indien in enig zomerseizoen het weer slechter is dan gemiddeld, heeft dit direct gevolgen voor de inkomsten uit parkeren; er ontstaat een exploitatietekort, dat mogelijk niet zal kunnen worden opgevangen binnen de lopende exploitatie. Het parkeersysteem is op basis van de technische levensduur bijna aan vervanging toe. Het risico op uitval en de daarmee gepaard gaande inkomstenderving neemt daarmee toe. Er is geen egaliseringsreserve beschikbaar, waarmee dergelijke tegenvallers kunnen worden opgevangen. Dit risico blijft tot het moment dat het Henschotermeer aan de rechtsopvolger is overgedragen. Het risico 2017 is gelijkgesteld aan dat van 2016 zijnde € 60.000.

### *Subsidies*

Voor de realisatie van wandelroutes en routepunten heeft het schap soms aanzienlijke subsidiebedragen ontvangen. Bij overdracht moet rekening worden gehouden met de geldende subsidievoorwaarden. Dit kan leiden tot overhevelen of terugbetalen van ontvangen subsidies.

## Reserves

In dit laatste jaar vallen alle beschikbare reserves vrij ten behoeve van de finale afwikkeling. Aan het begin van het begrotingsjaar wordt geen algemene reserve geraamd.

## Bestemmingsreserves

	1-1-2017	31-12-2017
Herplantfonds	€ 44.500	€ -
Subsidies (dekking kapitaallasten)	€ 334.500	€ -
<b>Totaal</b>	<b>€ 379.000</b>	<b>€ -</b>

### *Herplantfonds*

Het herplantfonds is medio jaren tachtig ingesteld. Dit fonds krijgt zijn inkomsten uit houtverkoop en in hoofdzaak uit ontvangen rijksbijdragen. Ten laste van het fonds worden gebracht alle kosten voor herplant, voortvloeiende uit het beheersplan. Het jaarlijkse exploitatieresultaat van de reserve komt ten gunste dan wel ten laste van deze reserve. Aan de ontvangen rijksbijdragen is de voorwaarde verbonden dat deze gelden alleen mogen worden aangewend voor voorgeschreven herplantbeheer. Het bedrag dat aan het eind van 2017 resteert wordt geraamd op € 38.500 en indien van toepassing overgedragen aan de rechtsopvolger van het terrein waarvoor de subsidie is ontvangen.

### *Subsidies*

De reserve subsidies valt evenredig vrij met de afschrijving op de activa (zie resultaatbestemming). De ontvangen subsidies fungeren volledig als dekkingsmiddel voor de kapitaallasten en vallen evenredig vrij met de afschrijvingen op de activa. In 2017 zullen de investeringen volledig worden afgeschreven en zal ook de "reserve subsidies" volledig vrijvallen.

### **2.2.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen**

In het kader van de opheffing worden in 2017 alleen Kwinteloijen en het Henschotermeer actief beheerd. Verder zal in 2017 van de lasten van fietspaden en routes nog maar 50% worden uitgegeven. Het onderhoud is voor de nog in beheer zijnde terreinen en resterende paden niet veranderd. Het schap blijft de taken op het gebied van beheer en onderhoud van de terreinen, wegen en paden op een zodanige wijze uitvoeren dat deze voldoende bruikbaar zijn en in een voldoende staat van onderhoud verkeren. Dit betekent schoon en veilig en voldoen aan de wettelijke eisen. Ook in het laatste jaar van het schap wordt aan deze uitgangspunten voldaan. Het genoemde onderhoud bestaat uit gepland regulier en groot onderhoud.

### *Wegen*

Jaarlijks worden wegen geïnspecteerd. Acties hierop worden planmatig aangepakt. Gaten in de half-verharde parkeergedeelten en paden op de recreatieterreinen worden jaarlijks gevuld, net als gaten in het asfalt van toegangswegen en fietspaden. Het aanbrengen van een nieuwe slijtlaag of deklaag bij de diverse (half)verhardingen behoren tot het groot onderhoud. In 2016 en 2017 zal aan een aantal paden nog groot onderhoud worden uitgevoerd.

### *Gebouwen en riolering*

Het onderhoud bestaat uit het periodiek schilderen van het houtwerk, repareren van kapot sanitair en verhelpen van storingen. Het schoonmaken van de toiletvoorzieningen op de terreinen wordt uitbesteed. Werkzaamheden in het kader van groot onderhoud, zoals het periodiek vervangen van dakbedekkingen, worden niet uitgevoerd.

### *Water*

Jaarlijks worden alle watergangen geschouwd en indien nodig uitgemaaid tot het vereiste niveau.

De stranden van het Henschotermeer worden aan het begin van het seizoen onder profiel gebracht en geëgaliseerd. Tijdens het seizoen wordt de waterlijn dagelijks gereinigd en regelmatig geëgaliseerd.

### *Groen*

De ligweiden van het Henschotermeer worden tijdens het seizoen zodanig gemaaid dat er prettige ligweiden ontstaan. Op het recreatieterrein Kwinteloijen wordt een deel van het gebied beheerd als heide en schraalgrasland.

Om een veilig gebruik van fietspaden mogelijk te maken worden laaghangende takken regelmatig gesnoeid. Onveilige bomen worden zo nodig geveld. Het afkomende hout wordt versnipperd en afgevoerd. Het restant van de berm wordt niet of slechts een enkele maal per jaar gemaaid. Rond de voorzieningen in kanoroutes als steigers, trappen e.d. worden de berm periodiek gemaaid.

#### *Schoonhouden en vuilafvoer*

Betreft het schoonhouden van het Henschotermeer en Kwintelooijen, fietspaden, routepunten en watergangen. Bij het Henschotermeer en Kwintelooijen zijn ondergrondse afvalcontainers geplaatst die slechts een beperkt aantal malen per seizoen behoeven te worden geleegd. Zwerfvuil wordt wekelijks verzameld en afgevoerd.

#### *Terreininventaris*

Terreininventaris moet veilig, onderhoudsarm en vandalismebestendig zijn. Bij de picknicksets en -banken beperkt het onderhoud zich tot schilderwerk en het vervangen van kapotte onderdelen. Dat geldt ook voor de beheer- en verordeningeborden. Het onderhoud van speelvoorzieningen bestaat uit het vervangen van kapotte onderdelen en het frezen van de ondergrond voor veiligheidseisen zoals de valhoogte uit het attractiebesluit. Elk jaar worden alle speeltoestellen op veiligheid beoordeeld door een gecertificeerd instituut. Aan terreininventaris wordt alleen nog dagelijks onderhoud gepleegd.

#### *Routes*

Een belangrijk onderdeel van beheer en onderhoud zijn de routes, die het schap in beheer heeft. De routes worden twee maal per jaar geïnspecteerd door onderhoudsaannemers en/of vrijwilligers. Meldingen worden doorgegeven en door aannemers afgehandeld.

#### *Materieel en overige*

In het kader van de opheffing zal in de loop van 2016 en 2017 al het aanwezige materieel, zo mogelijk, worden verkocht.

#### *Uitvoering groot onderhoud*

Aan het begin van 2016 is er nog een budget voor groot onderhoud beschikbaar van in totaal € 480.000. Met dit budget wordt het groot onderhoudsprogramma in 2016 en 2017 uitgevoerd. Dotatie aan de voorziening groot onderhoud is niet langer nodig. In de planning staan voor uitvoering van groot onderhoud aan met name wegen en paden voor 2016 en 2017 aanzienlijke bedragen geraamd. Ook aan enkele terreinen staat voor 2016 en 2017 nog groot onderhoud gepland. Per ultimo 2017 zal de voorziening groot onderhoud op € 0 eindigen.

### **2.2.4 Financieringsparagraaf**

In het treasurystatuut is het treasurybeleid opgenomen met daarin de producten, partijen en limieten, de treasuryorganisatie met taken, bevoegdheden en verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening, in totaliteit bedoeld ter beperking van te lopen risico's.

#### *Risicobeheer*

De Wet financiering decentrale overheden vermeldt twee normen. Het doel is te voorkomen dat bij herfinanciering van leningen bij aanzienlijk hogere rente grote schokken optreden in de hoogte van de rente die het schap moet betalen. De normen beperken de budgettaire risico's.

#### *Renterisiconorm*

De renterisiconorm is een bedrag ter grootte van een percentage van het begrotingstotaal, met als doel het beperken van de gevolgen van een stijgende rente op de rentelasten van het schap. Alle geldleningen worden vervroegd afgelost.

#### *Kasgeldlimiet*

De kasgeldlimiet is een bedrag ter grootte van 8,2% van het totaal van de jaarbegroting bij aanvang van het jaar met als doel de kortlopende leningen te beperken. De kasgeldlimiet 2017 bedraagt € 117.000.

### **2.2.5 Paragraaf bedrijfsvoering**

De bedrijfsvoering van het schap is overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling Recreatie Midden-Nederland, zie ook de begroting van RMN. Het opheffen van het recreatieschap heeft verstrekende gevolgen voor de bedrijfsvoering van RMN. Het recreatieschap Utrechtse Heuvelrug treedt uit de gemeenschappelijke regeling van RMN.

De algemene besturen van dit recreatieschap en van RMN moeten daartoe een (financiële) regeling treffen, die past bij

de uittreding. Bij het opstellen van de uittredingsregeling moeten de gevolgen voor het personeel en het apparaat worden meegenomen. In 2017 zal het beheer van de resterende terreinen en paden op de reguliere wijze worden voortgezet. De aan het schap voor de uitvoering van de werkzaamheden door te belasten formatie wordt door de vermindering van de activiteiten voor 2017 geraamd op 7,0 fte. Verder wordt 2,0 fte. bovenformatief geraamd. De lasten van deze medewerkers maken deel uit van de afkoopsom RMN.

Afdeling	2016	2017
Staf	2,2	1,6
Ontwikkeling	1,9	1,4
Instandhouding	5,7	4,0
<b>Totaal formatie (afname uren)</b>	<b>9,8</b>	<b>7,0</b>

De taken van de afdeling Ontwikkeling zijn in 2017 met name bestuursondersteuning en begeleiden van de ontmanteling. De afdeling Instandhouding voert toezicht, beheer en onderhoud uit. De staf zorgt voor de algemene ondersteuning: de directeur, het team financiën, de controller, de administratieve ondersteuning en de personeelsadviseur.

Voor het schoonhouden van de terreinen en toiletten op de voorzieningen wordt gebruik gemaakt van derden. Het dagelijks onderhoud vindt plaats door aannemers op basis van beeldbestekken.

### 2.2.6 Paragraaf verbonden partijen

Het schap is deelnemer aan de gemeenschappelijke regeling RMN, de uitvoeringsorganisatie voor vier recreatieschappen. RMN heeft één programma: "Het bieden van een op de behoefte van de recreatieschappen afgestemd uitvoeringsapparaat en het vervullen van de daarmee samenhangende rol van werkgever, alsmede het bevorderen van de onderlinge afstemming tussen de recreatieschappen van de uit te voeren werkzaamheden". Eind 2015 had RMN geen eigen en geen vreemd vermogen. De exploitatielasten en baten van RMN worden volledig doorberekend aan de betalende deelnemers.

### 2.2.7 Paragraaf Lokale heffingen

Niet van toepassing

### 2.2.8 Paragraaf grondbeleid

In het kader van de aanstaande opheffing van het schap per 1-1-2018 zullen gronden in eigendom worden overgedragen aan derden. Het Recreatieschap bezit (begin 2015) ruim 64 hectares grond en water binnen het werkgebied. In de loop van 2016 zullen Gravenbol (gedeeltelijk eigendom), Doornse Gat, De Rode Haan en de passantenhaven Rhenen worden verkocht. Het erfpachtcontract voor de Zanderij Maarn zal in 2016 in overleg met de eigenaar worden beëindigd. De huur van het Henschotermeer wordt per 1-1-2018 beëindigd. Momenteel zijn onderhandelingen gaande om de erfpacht Kwintelooijen over te dragen aan enkele gemeenten en mogelijk de provincie. De fiets- en ruiterspaden in beheer van het schap zijn hoofdzakelijk niet in eigendom. Ook voor deze verplichtingen worden met de betrokken eigenaren (particuliere eigenaren, gemeenten of terreinbeherende organisaties) afspraken gemaakt over de toekomst van deze paden.

### 3.0 Geprognosticeerde balans per 1-1-2017 en 31-12-2017

<b>ACTIVA</b>	<b>Ultimo 2017</b>	<b>Ultimo 2016</b>
<b>1 Vaste activa</b>		
<b>A Immateriële vaste activa</b>	<b>0</b>	<b>2.600</b>
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	0	2.600
<b>B Materiële vaste activa</b>	<b>0</b>	<b>853.000</b>
Investerings met een economisch nut		
Overige investeringen met economisch nut	0	70.900
Investerings met een maatschappelijk nut	0	782.100
<b>Totaal vaste activa</b>	<b>0</b>	<b>855.600</b>
<b>2 Vlottende activa</b>		
Vordering op openbare lichamen in kader voorziening afkoopsommen	<b>0</b>	<b>2.820.000</b>
<b>Totaal activa</b>	<b>0</b>	<b>3.675.600</b>
<b>PASSIVA</b>	<b>Ultimo 2017</b>	<b>Ultimo 2016</b>
<b>3 Vaste passiva</b>		
<b>H Eigen vermogen</b>	<b>0</b>	<b>379.000</b>
Algemene reserve	0	0
Overige bestemmingsreserves	0	379.000
<b>I Voorzieningen</b>	<b>0</b>	<b>2.958.000</b>
Voorziening afkoopsommen		2.820.000
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	0	138.000
<b>J Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</b>	<b>0</b>	<b>281.000</b>
Onderhandse leningen van:		
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	0	281.000
<b>Totaal passiva</b>	<b>0</b>	<b>3.618.000</b>
<b>Financieringstekort</b>	<b>0</b>	<b>57.600</b>
<b>Totaal generaal</b>	<b>0</b>	<b>3.675.600</b>

### **3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling**

De begroting is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. Het boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

#### **Algemeen**

De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van inkoopprijs en bijkomende kosten. Tenzij bij de desbetreffende post anders wordt vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs (aanschafwaarde minus afschrijvingen c.q. aflossingen).

#### **Vaste activa**

-Dit is het laatste jaar van het recreatieschap; de activa worden verkocht of overgedragen aan de rechtsopvolger. De boekwaarden van alle activa worden verlaagd naar € 0.

##### *Materiële vaste activa*

Volgens artikel 59 BBV dient er een onderscheid gemaakt te worden tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringsbijdragen die verhandelbaar zijn en/of op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. Niet relevant daarbij is of de investering geheel kan worden terugverdiend.

##### *Materiële vaste activa met economisch nut*

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijging- of vervaardigingsprijs minus eventuele investeringsbijdragen van derden. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgprijs of vervaardigingsprijs, rekening houdend met een eventuele bijdrage van derden en de ingeschatte restwaarde. Indien ingebruikname plaatsvindt vóór 1 juli, vindt afschrijving plaats over het gehele boekjaar. Indien ingebruikname plaatsvindt ná 1 juli vindt de eerste afschrijving plaats in het eerstvolgende boekjaar.

##### *Afschrijvingspercentages*

Vanaf 2017 niet meer van toepassing.

##### *Financiële vaste activa*

Het schap heeft geen financiële vaste activa.

#### **Vaste passiva**

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. Alle langlopende vaste geldleningen worden volledig vervroegd afgelost.

### **Grondslagen voor de bepaling van het resultaat**

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

### **3.2 Financiële positie**

Het schap wordt per 1-1-2018 opgeheven. Per ultimo 2017 vindt de definitieve afwikkeling van de balans plaats, hiervan maakt ook de voorziening afkoopsommen deel uit, die voor € 2.820.000 in de rekening 2015 is verantwoord. Verder alle vaste activa, de voorziening groot onderhoud, vaste geldleningen en algemene en bestemmingsreserves. Het recreatieschap heeft zijn vaste activa gefinancierd met subsidies, vaste geldleningen en inzet van beschikbare reserves. In 2016 en 2017 worden enkele terreinen verkocht of overgedragen. Dit heeft gevolgen voor de omvang van de vaste activa. De boekwaarde van de bezittingen (aanschafwaarde, investeringen, vervangingsinvesteringen minus afschrijvingen) wordt per 1-1-2017 geraamd op € 855.600. Doordat in 2017 volledig wordt afgeschreven is de boekwaarde



per ultimo 2017 € 0. Ook de bij de investeringen verkregen subsidies vallen volledig vrij doordat volledig wordt afgeschreven op de activa.

De financiering van de vaste activa, na aftrek van de subsidies, vond tot en met 2016 plaats met behulp van het vreemd vermogen en eigen vermogen. Het vreemd vermogen bestaat uit de vaste geldleningen en de voorziening groot onderhoud. Het beschikbare eigen vermogen is opgebouwd uit de algemene reserve en de nog beschikbare bestemmingsreserves (resterende deel van de reserve beleidsplan en de reserve herplantfonds).

De vaste geldleningen worden vervroegd afgelost en de voorziening groot onderhoud volledig aangewend. Het nog beschikbare eigen vermogen wordt, indien mogelijk, ingezet als financieringsmiddel van het tekort.

#### 4.1 Overzicht van lasten en baten

Lasten	Rekening 2014	Begroting 2016	Begroting 2017
03a. Doorbelaste personeelskosten	771.500	810.900	571.600
03c. Doorbelaste apparaatskosten	136.900	138.800	192.800
05. Inhuur personeel van derden	136.600	194.800	126.300
07. Rente en afschrijvingen	255.300	473.300	893.400
09. Huur en pachten	54.600	57.300	57.800
11. Bestuurs- en apparaatskosten	23.400	28.100	31.500
13. Belastingen en verzekeringen	25.200	22.400	16.800
15. Energie- en waterkosten	25.600	25.400	21.700
17. Onderhoud en vuilafvoer	278.700	159.900	196.700
19. Voorziening groot onderhoud	126.100	82.800	0
21. Publiciteits- en overige kosten	14.000	11.900	12.000
23. Kosten opheffing (excl. kapitaallasten)	-	0	546.700
<b>Totaal Lasten</b>	<b>1.847.900</b>	<b>2.005.600</b>	<b>2.667.300</b>

Baten			
02. Opbrengsten van eigendommen	315.200	591.700	343.500
06. Rente	11.000	0	0
08. Overige baten	26.000	12.400	4.400
10. Nagekomen baten	7.700	0	0
12. Dekkingsmiddelen	1.369.100	1.382.800	1.940.400
<i>Deelnemersbijdragen regulier</i>	<i>1.145.600</i>	<i>1.157.100</i>	<i>1.168.700</i>
<i>Deelnemersbijdragen afkoopsom</i>	<i>-</i>	<i>0</i>	<i>498.000</i>
<i>Deelnemersbijdrage doorschuif-btw</i>	<i>223.500</i>	<i>225.700</i>	<i>273.700</i>
<b>Totaal baten</b>	<b>1.729.000</b>	<b>1.986.900</b>	<b>2.288.300</b>

14. Bij: Mutaties reserves	92.500	74.600	4.400
14. Af: Mutaties reserves	186.200	177.400	383.400

<b>Toevoeging aan algemene reserve</b>	<b>0</b>	<b>84.100</b>	<b>0</b>
<b>Ottrekking aan algemene reserve</b>	<b>25.200</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

**4.2 Staat van incidentele lasten en baten en overzicht verwachte kosten 2017 in het kader van de opheffing.**

<b>Lasten</b>		<b>Begroting 2017</b>	<b>Kosten opheffing begroting 2017</b>
<b>Kosten opheffing</b>			
<b>Post 7. Rente en afschrijvingen</b>		686.800	686.800
Extra waardevermindering activa (finale afschrijving)	661.800		
Boeterente vervroegde aflossing geldleningen	25.000		
<b>Post 23. Kosten opheffing</b>		546.700	546.700
RMN: Kosten afwikkeling (raming kosten 2018) *	100.000		
Projecturen (restant 2017) *	320.000		
Herplantfonds (uitkering aan rechtsopvolger)	38.500		
Transparantie BTW	88.200		
* BTW van toepassing			
<b>Totaal incidentele lasten</b>		<b>1.233.500</b>	<b>1.233.500</b>
<b>Baten</b>		<b>Begroting 2017</b>	<b>Kosten opheffing begroting 2017</b>
<b>Post 12. Dekkingsmiddelen</b>		586.200	
Deelnemersbijdragen afkoopsom	498.000		
Deelnemers transparantie BTW	88.200		88.200
<b>Mutatie reserves</b>		216.300	216.300
Af: Extra vrijval subsidies en reserves	177.800		
Af: Herplantfonds	38.500		
<b>Totaal incidentele baten</b>		<b>802.500</b>	<b>304.500</b>
<b>Saldo lasten en baten (afgerond op x1000)</b>		<b>431.000</b>	<b>929.000</b>

## 4.3 Toelichting op het overzicht van lasten en baten

### Algemeen

Door herinrichting van de administratie worden enkele posten op een andere wijze verantwoord. Tot nog toe waren een aantal personeelskosten (studie, woon-werkverkeer, arbo, etc) onderdeel van de doorbelaste personeelskosten (3a). Nu zijn deze lasten onderdeel van de doorbelaste apparaatskosten (3c).

Bij de berekeningen voor deze begroting is uitgegaan van de situatie dat alleen het Henschotermeer en Kwinteloijen nog worden beheerd en geëxploiteerd. Verder wordt nog beheer en onderhoud uitgevoerd op een deel van de paden en routes (raming 50%).

In de raming van de lasten en baten die geen betrekking hebben op de opheffing is gerekend met een inflatiecorrectie van 1,0%. De reguliere deelnemersbijdragen worden tot de finale afwikkeling van het recreatieschap geïndexeerd en volledig in rekening gebracht bij de deelnemers. Voor 2017 betekent dit een toename met 1,0% tot € 1.168.700. Verder is rekening gehouden met de ontmantelingslasten van het recreatieschap, waarbij is uitgegaan van de in maart 2016 beschikbare informatie.

De kosten van de opheffing zoals geraamd in deze begroting 2017 komen afgerond uit op € 1.233.500. Zie voor een specificatie 4.2 Staat van incidentele lasten en baten etc. Om een overzicht te krijgen van de totale kosten van de opheffing moeten bij dit bedrag nog de in 2015 en 2016 voor de ontmanteling gerealiseerde lasten en baten worden geteld.

### Lasten

#### Post 3a. Doorbelaste personeelskosten

Door de verkoop en overdracht van terreinen en de vermindering van de activiteiten bij de routes en paden wordt het aantal van de uitvoeringsorganisatie af te nemen uren met 4.500 verlaagd van 15.700 naar 11.200. De personele bezetting daalt daarmee van 9,8 fte in 2016 naar 7,0 fte in 2017. Gevolg is dat in 2017 reeds 2,0 fte. bovenformatief wordt, de overige 0,8 betreft de flexibele schil, waarvan de inhuur wordt beëindigd. De lasten die hieruit voortvloeien maken deel uit van de afkoopsom salarissen R.M.N. De lasten worden verantwoord onder post 23. "Kosten opheffing".

#### Post 5 Inhuur personeel van derden

In de begroting 2016 is een bedrag ad. € 60.500 incl. BTW opgenomen voor proceskosten. Dit bedrag maakt onderdeel uit van het totale proceskosten van € 800.000 (excl. BTW), die voor de ontmanteling zijn geraamd. Voor 2016 wordt een begrotingswijziging opgesteld waarin de in 2016 niet geraamde proceskosten worden opgenomen. In 2017 wordt het nog resterende deel van deze proceskosten (na aftrek van de in 2015 en 2016 gemaakte, te maken kosten) ad. € 387.000 incl. BTW (€ 320.000 excl. BTW) verantwoord onder post 23. "Kosten opheffing".

#### Post 7 Rente en afschrijvingen

Door het stoppen van de activiteiten moeten ook de activa van het schap worden verkocht of worden overgedragen aan de rechtsopvolgers. In de begroting 2016 is al rekening gehouden met de beëindiging van een aantal activiteiten. De boekwaarden van de resterende activa moeten per ultimo 2017 op € 0 eindigen.

In deze begroting worden de verkoop of overdracht geen opbrengsten geraamd. De boekwaarde van de activa worden per 1-1-2017 op € 855.600 geraamd. De reguliere afschrijving 2017 bedraagt € 193.800. De extra waardevermindering van de activa komt uit op € 661.800. Deze post afschrijvingen moet in samenhang worden gezien met de post "Vrijval subsidies" na resultaatbestemming. De reguliere vrijval van de subsidies bedraagt in 2017 € 74.600. Nu de activa volledig worden afgeschreven vallen ook de bijbehorende subsidies volledig vrij zijnde € 259.900. Per saldo komen de extra kapitaallasten uit op € 401.900.

De nog aanwezige vaste geldleningen, saldo per ultimo 2017 € 281.000, worden vervroegd afgelost. De te betalen boeterente wordt geraamd op € 25.000.

**Post 17 Onderhoud**

Het geraamde budget voor onderhoud heeft betrekking op het reguliere onderhoud aan het Henschotermeer, Kwintelooijen en de paden en routes (50%).

**Post 19 Dotatie voorziening groot onderhoud**

Per ultimo 2015 bedraagt het voor groot onderhoud nog beschikbare budget € 480.000. Hiermee kan het geplande programma groot onderhoud voor de jaren 2016 en 2017 worden uitgevoerd. De dotatie aan de voorziening groot onderhoud kan daarmee voor 2017 achterwege blijven.

**Post 23 Kosten opheffing**

Op deze post zijn de resterende proceskosten en de kosten van afwikkeling verantwoord. De kosten zijn, waar van toepassing, inclusief BTW. Zie voor een specificatie de staat van incidentele lasten en baten. Verder wordt het saldo van het herplantfonds, indien van toepassing, overgemaakt aan de rechtsopvolger of terugbetaald aan de subsidieverstrekker.

**Baten****Post 2. Opbrengsten van eigendommen**

Geen rekening wordt gehouden met opbrengsten van verkoop of overdracht van eigendommen.

### 5.1 Investeringsstaat 2016 - 2017

Uitgaven	2016	2017
EC grond en water	0	0
EC bouwkundige werken	0	0
EC bedrijfsgebouwen	0	0
EC woonruimtes	0	0
EC mach., apparaten en installaties	0	0
EC vervoermiddelen	0	0
EC overige materiële vaste activa	0	0
<b>Totaal EC materiële vaste activa</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

MA grond en water	0	0
MA bouwkundige werken	0	0
MA bedrijfsgebouwen	0	0
MA woonruimtes	0	0
MA mach., apparaten en installaties	0	0
MA vervoermiddelen	0	0
MA overige materiële vaste activa	0	0
MA routes	0	0
<b>Totaal MA materiële vaste activa</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

MA onderzoek en voorbereiding		0
<b>Totaal immateriële vaste activa</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Afschrijving desinvesteringen	0	3.053.500
Onttr. aan reserves en vrijval subsidies	167.000	383.400
Onttrekking aan voorziening groot onderhoud	200.000	138.000
Aflossing langlopende geldleningen	263.400	281.000
Financieringsoverschot	0	57.600

<b>Totaal</b>	<b>630.400</b>	<b>3.913.500</b>
---------------	----------------	------------------

### 5.1 Financieringsstaat 2016 - 2017

Inkomsten (desinvesteringen)	2016	2017
EC grond en water	0	0
EC bouwkundige werken	0	0
EC bedrijfsgebouwen	0	84.700
EC woonruimtes	0	13.900
EC mach., apparaten en installaties	0	383.400
EC vervoermiddelen	0	87.400
EC overige materiële vaste activa	0	10.200
<b>Totaal EC materiële vaste activa</b>	<b>0</b>	<b>579.600</b>

MA grond en water	0	7.500
MA bouwkundige werken	0	1.205.500
MA bedrijfsgebouwen	0	57.100
MA woonruimtes	0	0
MA mach., apparaten en installaties	0	98.100
MA vervoermiddelen	0	0
MA overige materiële vaste activa	0	1.025.500
MA routes	0	0
<b>Totaal MA materiële vaste activa</b>	<b>0</b>	<b>2.393.700</b>

MA onderzoek en voorbereiding		80.200
<b>Totaal immateriële vaste activa</b>	<b>0</b>	<b>80.200</b>

Uit afschrijving vrijgekomen middelen	398.400	855.600
Toev. aan res. en ontv. subsidies	148.300	4.400
Dotatie aan voorz. groot onderhoud	82.800	0
Af te sluiten langlopende geldleningen	0	0
Financieringstekort	900	0

<b>Totaal</b>	<b>630.400</b>	<b>3.913.500</b>
---------------	----------------	------------------

## **6. BIJLAGEN**

### 6.1 Overzicht van aanschafwaarden, afschrijvingen en boekwaarden van nog niet afgeschreven eigendommen per 31-12-2017

Omschrijving	Aanschaf- waarde per 1-1-2017	Inves- teringen 2017	Des- investering 2017	Aanschaf- waarde per 31-12-2017	Afschrijving per 1-1-2017	Afschrijving 2017	Afschrijving des- investering	Totale afschrijving 31-12-2017	Boek- waarde eind 2016	Boek- waarde eind 2017
EC grond en water	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EC bouwkundige werken	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
EC bedrijfsgebouwen	84.700	0	84.700	0	81.100	3.600	84.700	0	3.600	0
EC woonruimtes	13.900	0	13.900	0	13.900	0	13.900	0	0	0
EC mach., apparaten en installaties	383.400	0	383.400	0	332.100	51.300	383.400	0	51.300	0
EC vervoermiddelen	87.400	0	87.400	0	71.400	16.000	87.400	0	16.000	0
EC overige materiële vaste activa	10.200	0	10.200	0	10.200	0	10.200	0	0	0
<b>Totaal EC materiële vaste activa</b>	<b>579.600</b>	<b>0</b>	<b>579.600</b>	<b>0</b>	<b>508.700</b>	<b>70.900</b>	<b>579.600</b>	<b>0</b>	<b>70.900</b>	<b>0</b>
MA grond en water	7.500	0	7.500	0	1.000	6.500	7.500	0	6.500	0
MA bouwkundige werken	1.205.500	0	1.205.500	0	744.400	461.100	1.205.500	0	461.100	0
MA bedrijfsgebouwen	57.100	0	57.100	0	57.100	0	57.100	0	0	0
MA woonruimtes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MA mach., apparaten en installaties	98.100	0	98.100	0	53.200	44.900	98.100	0	44.900	0
MA vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
MA overige materiële vaste activa	1.025.500	0	1.025.500	0	755.900	269.600	1.025.500	0	269.600	0
MA routes	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal MA materiële vaste activa</b>	<b>2.393.700</b>	<b>0</b>	<b>2.393.700</b>	<b>0</b>	<b>1.611.600</b>	<b>782.100</b>	<b>2.393.700</b>	<b>0</b>	<b>782.100</b>	<b>0</b>
MA onderzoek en voorbereiding	80.200	0	80.200	0	77.600	2.600	80.200	0	2.600	0
<b>Totaal immateriële vaste activa</b>	<b>80.200</b>	<b>0</b>	<b>80.200</b>	<b>0</b>	<b>77.600</b>	<b>2.600</b>	<b>80.200</b>	<b>0</b>	<b>2.600</b>	<b>0</b>
<b>Totaal vaste activa</b>	<b>3.053.500</b>	<b>0</b>	<b>3.053.500</b>	<b>0</b>	<b>2.197.900</b>	<b>855.600</b>	<b>3.053.500</b>	<b>0</b>	<b>855.600</b>	<b>0</b>

## 6.2 Overzicht van reserves en voorzieningen per 31-12-2017

Omschrijving	Saldo 1-1-2017	Bij rente	Bij: overige stortingen	Af: Onttrekkingen	Saldo 31-12-2017
<b>Algemene reserve</b>	0	0	0	0	0
<b>Bestemmingsreserve</b>					
Subsidies	334.500	0	0	334.500	0
Herplantfonds	44.500	0	4.400	48.900	0
Reserve liquidatie	0	0	0	0	0
	<b>379.000</b>	<b>0</b>	<b>4.400</b>	<b>383.400</b>	<b>0</b>
<b>Voorzieningen</b>					
Voorziening afkoopsommen	2.820.000			2.820.000	0
Voorziening groot onderhoud	138.000		0	138.000	0
	<b>2.958.000</b>			<b>2.958.000</b>	<b>0</b>
<b>Totaal</b>	<b>3.337.000</b>	<b>0</b>	<b>4.400</b>	<b>3.341.400</b>	<b>0</b>

## 6.3 Overzicht van vaste langlopende leningen per 31-12-2017 (Volledige aflossing geldleningen per 1-1-2018)

Lening-nummer	Ingangsdatum	Oorspronkelijk bedrag	Looptijd	O, S, R	Datum laatste aflossing	Rentepercentage	Aflossingen tot en met 1-1-2017	Saldo begin 2017	Opgenomen 2017	Aflossingen	Rente 2017	Saldo eind 2017
UHVK1	02-09-1996	385.700	25	S	02-09-2021	6,64%	308.500	77.200		77.200	14.382	0
UHVK2	10-02-1999	306.300	25	S	10-02-2024	5,00%	208.300	98.000		98.000	16.602	0
UHVK3	15-06-2000	0	40	S	15-06-2040	4,50%	0	0		0	0	0
UHVK4	09-02-2009	300.000	10	S	09-02-2019	5,00%	194.200	105.800		105.800	6.835	0
<b>Totaal</b>		<b>992.000</b>		<b>0</b>			<b>711.000</b>	<b>281.000</b>	<b>0</b>	<b>281.000</b>	<b>37.819</b>	<b>0</b>

Boeterente

25.000